

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโต
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

The relationship between the Logistics Performance Indicator and
Gross Domestic Product of ASEAN countries

ศุภลักษณ์ ศรีวิลัย* สราวุธ ลักษณะโต**

Suphalak Sriwilai, Sarawut Luksanato

Received: April 22, 2020 Revised: June 16, 2020 Accepted: June 17, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลกและประเทศในภูมิภาคอาเซียน 2) ศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน กลุ่มตัวอย่างคือ 8 ประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ลาว และ กัมพูชา โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังจากธนาคารโลกในปี 2007, 2010, 2012, 2014, 2016 และปี 2018 การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างรวมถึงประเทศไทย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ประเทศสวีเดน มีค่าดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สูงสุดในโลก รองลงมาคือประเทศ เยอรมัน และเบลเยียม ตามลำดับ 2) ประเทศไทยมีค่าดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์

* หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Business Administration Program in Logistics Management, Faculty of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

** หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมพาณิชยการ คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา Bachelor of Science Program in Maritime Industrial Management, Faculty of Logistics, Burapha University

สถิติอยู่ในลำดับที่ 32 จากทั่วโลกและเป็นลำดับที่ 2 ในภูมิภาคอาเซียน 3) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ (Keywords) : ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ; โลจิสติกส์; ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

Abstract

This research aimed to 1) study Logistics Performance Indices of the countries around the world and Asian countries, 2) study Logistics Performance Index of Thailand, and 3) study the relationship between Logistics Performance Indices and the percentage of Gross Domestic Product (GDP) growth in eight Asian countries: Singapore, Thailand, Vietnam, Malaysia, Indonesia, Philippine, Laos, and Cambodia. Data were collected from World Bank from the year 2007, 2010, 2012, 2014, 2016, and 2018. This study revealed the components of Logistics Performance Indices that can be the key for developing logistics performance around the world including Thailand. Additionally, the relationship between Logistics Performance Indices and the percentage of GDP growth in Asian region was examined by using correlation analysis. The results showed that 1) Sweden had the highest Logistics Performance Index in the world following by Germany, and Belgium, respectively, 2) Thailand Logistics Performance Index was ranked in the 32nd in the world and the 2nd in Asia, and 3) there were no significant correlation between Logistics Performance Indices and the percentage of GDP growth in Asian countries.

Keywords: Performance indicator; Logistics; Gross Domestic Product

บทนำ (Introduction)

ธนาคารโลกได้มีการวัดประเมินดัชนีวัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ (Logistics Performance Indicator: LPI) ตั้งตั้งแต่ปี 2007 โดยสำรวจความพึงพอใจในประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ของแต่ละประเทศและรายงานผลการจัดอันดับทุก 2 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศ และเป็นข้อมูลอ้างอิงในการขับเคลื่อนนโยบาย และพัฒนาประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ โดยการจัดอันดับใช้ข้อมูล

ปฐมภูมิจากแบบสำรวจดัชนีวัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือผู้ประกอบการธุรกิจรับจัดส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Freight Forwarder) และการขนส่งด่วน (Express Carrier) ที่มีการดำเนินการในประเทศนั้นๆ (กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์, 2561) การประเมินดัชนีวัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์นั้น สามารถประเมินในมิติต่างๆ เพื่อสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้มีความชัดเจน ซึ่งประกอบไปด้วย มิติทางด้านต้นทุน (Cost), เวลา (Time), และความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติทางด้านต้นทุน ซึ่งต้นทุน Logistics ถือเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจของประเทศต่างๆ นักลงทุนสามารถใช้ผลการชี้วัดนี้มาประกอบการตัดสินใจในการเข้าลงทุนในประเทศนั้นๆ ได้ด้วย (ธีวรินทร์ นฤนาท, 2562) ดัชนีประสิทธิภาพโลจิสติกส์ของธนาคารโลก (LPI) ถูกสร้างขึ้นโดยอิงตามข้อเท็จจริงเพื่อให้สามารถวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ที่เชื่อถือได้ ทำการประเมินและเปรียบเทียบความก้าวหน้าด้านโลจิสติกส์ในระดับโลกโดยใช้มาตรการเดียวกันกับ 160 ประเทศทั่วโลก ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) เกณฑ์ชี้วัดที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) หรือ ปัจจัย ด้านนโยบาย (Policy Regulation) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพิธีการศุลกากร (Customs) 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และ 3) ด้านสมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Quality and Competence) (2) เกณฑ์ชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (Outcome) หรือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการให้บริการ (Service Delivery Performance) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการขนส่งระหว่างประเทศ (International Shipments) 2) ด้านระบบติดตามและตรวจสอบสินค้า (Tracking & Tracing) และ 3) ด้าน ความตรงต่อเวลาของการบริการ (Timeliness) (The World Bank, 2019) การจัดการโลจิสติกส์มีความสำคัญเป็นลำดับแรกสำหรับประเทศต่างๆ ในเวทีการขนส่งระหว่างประเทศ เพราะการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งเป็นหัวใจสำคัญของการกระตุ้นเศรษฐกิจ การพัฒนาในหลายประเทศได้มีการพัฒนากลยุทธ์โลจิสติกส์ระดับประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งโลจิสติกส์เป็นเงื่อนไขสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประเทศที่มีการจัดการโลจิสติกส์ที่ดีกว่าจะสามารถเติบโตได้เร็วกว่า แข่งขันได้ดีกว่า และสามารถส่งเสริมการลงทุนได้มากกว่าประเทศที่ไม่ได้พัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Jean, 2018)

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งตัวเลขที่แสดงถึงการเจริญทางเศรษฐกิจก็คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product) หรือ GDP ซึ่ง GDP คือผลรวมสุดท้ายทั้งหมดของสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากในประเทศในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยการคำนวณ GDP เกิดจาก 1) การบริโภคของภาคเอกชนและประชาชน เป็นการใช้จ่ายใช้สอยทั่วไป เช่น ค่าอาหาร ค่า

สาธาณูปโภค 2) การลงทุนของภาคเอกชนในการทำกิจกรรมต่างๆ 3) ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลหรือการลงทุนภาครัฐ 4) การส่งออกลบด้วยการนำเข้า GDP ถือเป็นดัชนีหลักในการพิจารณาการเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลเกือบทุกประเทศทั่วโลกได้ถืออัตราการเติบโตของ GDP เป็นเป้าหมายการบริหารแผ่นดินและตัวชี้วัดความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนของประเทศ (GNH, 2007)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ประเทศใดที่มีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ที่ดีส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ มีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียนว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลกและประเทศในภูมิภาคอาเซียน
2. เพื่อศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากธนาคารโลก (The World Bank, 2019) ดังนี้ 1) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลก 2) ร้อยละการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกประเทศในภูมิภาคอาเซียนทั้งหมด 8 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ลาว และ กัมพูชา ทำการรวบรวมข้อมูล ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จากธนาคารโลก (The World Bank, 2019)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้ 1) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลก 2) ร้อยละการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ทั้งหมด 8 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ลาว และ กัมพูชา ยกเว้นประเทศพม่าและบรูไนดารุสซาลาม โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังในปี 2007, 2010, 2012, 2014, 2016 และปี 2018 จากธนาคารโลก (The World Bank, 2019)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยมีสมมติฐานงานวิจัยดังนี้

สมมติฐานงานวิจัย

H0= ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไม่มีความสัมพันธ์กัน

H1= ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การศึกษาคะแนนดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศที่มีอันดับคะแนน 1-20 ของโลก และการศึกษาคะแนนดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆในภูมิภาคอาเซียน

ตารางที่ 1 แสดงดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ลำดับ 1-20 ของโลก

ประเทศ	พิธีการ ศุลกากร	โครงสร้าง พื้นฐาน	สมรรถนะ ผู้ให้บริการโล จิสติกส์	การขนส่ง ระหว่าง ประเทศ	ระบบ ติดตาม และ ตรวจสอบ	ความตรง ต่อเวลา ของการ บริการ	LPI (คะแนน รวม)	อันดับ
เยอรมัน	4.09	4.37	3.86	4.31	4.24	4.39	4.20	1
สวีเดน	4.05	4.24	3.92	3.98	3.88	4.28	4.05	2
เบลเยียม	3.66	3.98	3.99	4.13	4.05	4.41	4.04	3
ออสเตรีย	3.71	4.18	3.88	4.08	4.09	4.25	4.03	4
ญี่ปุ่น	3.99	4.25	3.59	4.09	4.05	4.25	4.03	5
เนเธอร์แลนด์	3.92	4.21	3.68	4.09	4.02	4.25	4.02	6
สิงคโปร์	3.89	4.06	3.58	4.10	4.08	4.32	4.00	7
เดนมาร์ก	3.92	3.96	3.53	4.01	4.18	4.41	3.99	8
อังกฤษ	3.77	4.03	3.67	4.05	4.11	4.33	3.99	9
ฟินแลนด์	3.82	4.00	3.56	3.89	4.32	4.28	3.97	10
สหรัฐอเมริกา	3.63	4.02	3.85	3.92	3.96	4.38	3.96	11
ฮ่องกง	3.81	4.02	3.77	3.93	3.92	4.14	3.92	12
สวิตเซอร์แลนด์	3.63	4.02	3.51	3.97	4.10	4.24	3.90	13
สหรัฐ	3.78	4.02	3.51	3.87	4.09	4.08	3.89	14
นิวซีแลนด์	3.71	4.02	3.43	4.02	3.92	4.26	3.88	15
ฝรั่งเศส	3.59	4.02	3.55	3.84	4.00	4.15	3.84	16
สเปน	3.62	4.02	3.83	3.80	3.83	4.06	3.83	17
ออสเตรเลีย	3.87	4.02	3.25	3.71	3.82	3.98	3.75	18
อิตาลี	3.47	4.02	3.51	3.66	3.85	4.13	3.74	19
แคนาดา	3.60	4.02	3.38	3.90	3.81	3.96	3.73	20

ที่มา : Word Bank (2019)

จากตารางที่ 1 พบว่าประเทศเยอรมันมีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์มากที่สุดเท่ากับ 4.20 เป็นอันดับที่ 1 ในระดับโลก รองลงมาคือประเทศสวีเดน มีคะแนนรวม เท่ากับ 4.05 และ ประเทศเบลเยียม มีคะแนนรวม เท่ากับ 4.04 ตามลำดับ หากจัดลำดับคะแนนตามองค์ประกอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ประเทศเยอรมันมีคะแนนด้าน พิธีการศุลกากร โครงสร้างพื้นฐาน และการขนส่งระหว่างประเทศเป็นอันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.09, 4.37 และ 4.31 ตามลำดับ ประเทศเบลเยียม มีคะแนนด้านสมรรถนะผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ และด้านความตรงต่อเวลาของการบริการอยู่ในอันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 3.99 และ

4.41 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศฟินแลนด์มีคะแนนด้านระบบติดตามและตรวจสอบสินค้าอยู่ในอันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.32

ตารางที่ 2 แสดงดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	พิธีการ ศุลกากร	โครงสร้าง พื้นฐาน	สมรรถนะ ผู้ให้บริการโล จิสติกส์	การ ขนส่ง ระหว่าง ประเทศ	ระบบ ติดตาม และ ตรวจสอบ สินค้า	ความ ตรงต่อ เวลาของ การบริการ	LPI (คะแนน รวม)	อันดับ
สิงคโปร์	3.89	4.06	3.58	4.10	4.08	4.32	4.00	7
ไทย	3.14	3.14	3.46	3.41	3.47	3.81	3.41	32
เวียดนาม	2.95	3.01	3.16	3.40	3.45	3.67	3.27	39
มาเลเซีย	2.90	3.15	3.35	3.30	3.15	3.46	3.22	41
อินโดนีเซีย	2.67	2.90	3.23	3.10	3.30	3.67	3.15	46
ฟิลิปปินส์	2.53	2.73	3.29	2.78	3.06	2.98	2.90	60
ลาว	2.61	2.44	2.72	2.65	2.91	2.84	2.70	82
กัมพูชา	2.37	2.14	2.79	2.41	2.52	3.16	2.58	98

ที่มา: Word Bank (2019)

จากตารางที่ 2 พบว่าประเทศสิงคโปร์มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์มากที่สุดเท่ากับ 4.00 เป็นอันดับที่ 1 ในภูมิภาคอาเซียนและเป็นอันดับ 7 ของโลก รองลงมาคือประเทศไทย มีคะแนนรวม เท่ากับ 3.41 และประเทศเวียดนาม มีคะแนนรวม เท่ากับ 3.27 และอยู่ในลำดับที่ 32 และ 49 ของโลก หากจัดลำดับคะแนนตามองค์ประกอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ประเทศสิงคโปร์มีคะแนนตัวชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ทั้ง 6 ด้านสูงกว่าทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์อยู่ในลำดับ 1-50 ของลำดับโลก ในขณะที่ประเทศกัมพูชา มีคะแนนรวมอยู่ในลำดับสุดท้ายของภูมิภาคอาเซียนและอยู่ในอันดับที่ 98 ของโลก

2. การศึกษาคะแนนดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย

ตารางที่ 3 ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย ปี 2561

LPI	อันดับ/160	คะแนน (1-5)
1. พิธีการศุลกากร	36	3.14
2. โครงสร้างพื้นฐาน	41	3.14
3. สมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์	25	3.46
4. การขนส่งระหว่างประเทศ	32	3.41
5. ระบบติดตามและตรวจสอบสินค้า	33	3.47
6. ความตรงต่อเวลาของการบริการ	28	3.81
ภาพรวมตัวชี้วัดทั้ง 6 ด้าน	32	3.41

ที่มา: Word Bank (2019)

จากตารางที่ 3 พบว่าในปี 2561 ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 32 จาก 160 ประเทศทั่วโลก มีการปรับตัวดีขึ้น จากอันดับที่ 45 ในปี 2559 ซึ่งเป็นอันดับที่ดีที่สุดในรอบ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีคะแนนอยู่ที่ 3.41 คะแนน โดยเกณฑ์ชี้วัดที่มี พัฒนาการ ด้านอันดับมากที่สุด คือ ด้านความตรงต่อเวลาของการบริการ (Timeliness) มีอันดับดีขึ้น 24 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 28 จากอันดับที่ 52 ในปี 2559 รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Quality and Competence) ดีขึ้น 17 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 32 จากอันดับที่ 49 ในปี 2559 และด้าน ระบบติดตามและตรวจสอบสินค้า (Tracking & Tracing) ดีขึ้น 17 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 33 จากอันดับที่ 50 ในปี 2559

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ตารางที่ 4 ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	2007	2010	2012	2014	2016	2018
สิงคโปร์ (LPI)	4.19	4.09	4.13	4.00	4.14	4.00
สิงคโปร์ (GDP)	9.02	14.5	4.45	3.90	2.96	3.14
ไทย (LPI)	3.31	3.29	3.18	3.43	3.26	3.41
ไทย (GDP)	5.44	7.51	7.24	0.98	3.36	4.13
เวียดนาม (LPI)	2.89	2.96	3.00	3.15	2.98	3.27
เวียดนาม (GDP)	7.13	6.42	5.25	5.98	6.21	7.08
มาเลเซีย (LPI)	3.48	3.44	3.49	3.59	3.43	3.22
มาเลเซีย (GDP)	6.3	7.42	5.47	6.01	4.22	4.72
อินโดนีเซีย (LPI)	3.01	2.76	2.94	3.08	2.98	3.15
อินโดนีเซีย (GDP)	6.35	6.22	6.03	5.01	5.03	5.17
ฟิลิปปินส์ (LPI)	2.69	3.14	3.02	3.00	2.86	2.90
ฟิลิปปินส์ (GDP)	6.62	7.63	6.68	6.15	6.88	6.24
ลาว (LPI)	2.25	2.46	2.50	2.39	2.07	2.70
ลาว (GDP)	7.6	8.53	8.03	7.61	7.02	6.50
กัมพูชา (LPI)	2.50	2.37	2.56	2.74	2.80	2.58
กัมพูชา (GDP)	6.85	4.35	3.90	4.73	2.09	2.66

ที่มา: Word Bank (2019)

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

LPI	The percentage of GDP							
	สิงคโปร์	ไทย	เวียดนาม	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	ลาว	กัมพูชา
สิงคโปร์	.306							
ไทย		-.707						
เวียดนาม			.114					
มาเลเซีย				.411				
อินโดนีเซีย					-.628			
ฟิลิปปินส์						.425		
ลาว							-.053	
กัมพูชา								-.460

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่าดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียนไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับร้อยละการเติบโตของจีดีพี

สรุปและอภิปรายผล (Research Discussion)

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา 1) ศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลกและประเทศในภูมิภาคอาเซียน 2) ศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า

1. ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆทั่วโลกและประเทศในภูมิภาคอาเซียน ประเทศเยอรมันมีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์มาก เป็นอันดับที่ 1 ในระดับโลก รองลงมาคือประเทศสวีเดน และประเทศเบลเยียม ตามลำดับ ประเทศที่มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์อันดับ 1-20 ของโลก เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและมีรายได้สูง โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่มีสถานะที่สำคัญต่อห่วงโซ่อุปทานโลกและภูมิภาค (global and regional supply chains) (Jean, 2018) ซึ่งประเทศเหล่านี้ มีความพร้อมในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในทางตรงกันข้าม สิบประเทศที่อยู่อันดับต่ำที่สุด มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์อยู่ในระดับที่ต่ำ กลุ่มประเทศเหล่านี้เป็นประเทศด้อย

พัฒนาซึ่งเป็นประเทศที่มีรายได้ต่ำ เนื่องจากประเทศเหล่านั้นยังไม่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในการขนส่งเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ นอกจากนี้ยังมีความล่าช้าของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านพิธีการศุลกากร ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์เป็นอันดับที่ 1 ในภูมิภาคอาเซียน และเป็นอันดับ 7 ของโลก โดยมีคะแนนด้านการจัดส่งทันเวลาสูงที่สุดเท่ากับ 4.32 รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโลจิสติกส์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในระบบการบริหารจัดการ รวมทั้งมีการปรับปรุงรูปแบบของพิธีการทางศุลกากรให้มีความทันสมัย สะดวกรวดเร็ว โปร่งใสอยู่ตลอดเวลา การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ของสิงคโปร์มีความสะดวกรวดเร็ว ขั้นตอนไม่ยุ่งยากเพราะมีกฎระเบียบและขั้นตอนที่ชัดเจนตายตัว ทำให้สามารถบริหารจัดการแบบ one stop service ในด้านประสิทธิภาพการให้บริการ สิงคโปร์มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้มีความเป็นระบบ สะดวกรวดเร็ว ตรงเวลาและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ภาครัฐยังได้มุ่งเน้นให้มีการวิจัยโลจิสติกส์อย่างเต็มที่ มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อีกทั้งสิงคโปร์เป็น ประเทศมีขนาดเล็ก ทำให้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและทั่วถึง นอกจากนี้ประเทศไทย เวียดนาม มาเลเซียและอินโดนีเซีย มีคะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์อยู่ในอันดับ 1-50 อันดับโลก แสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในขณะที่ประเทศลาว และกัมพูชา เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด เป็นประเทศที่มีรายได้ต่ำ โดยรายได้มวลรวมประชาชาติเฉลี่ยสามปีน้อยกว่า 905 เหรียญสหรัฐฯ (UN-OHRLLS, 2017) จึงทำให้ทั้งประเทศลาว และกัมพูชา มีคะแนนดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งทั้งประเทศลาวและกัมพูชายังต้องการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ รวมถึงมีระบบการดำเนินงานด้านศุลกากรที่ล่าช้า การจัดส่งระหว่างประเทศ คุณภาพการให้บริการโลจิสติกส์ที่ต่ำ ระบบการติดตามสถานะของสินค้ายังไม่ทันสมัย และการจัดส่งสินค้ายังไม่ทันตามเวลาที่ลูกค้าต้องการส่งผลให้ คะแนนรวมดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์อยู่ในระดับต่ำ

2. ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 32 จากอันดับที่ 45 ในปี 2559 เลื่อนขึ้นมาอยู่ในกลุ่มแรก (Logistics Friendly) จากกลุ่มที่สอง (Consistent Performers) สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และ ความพึงพอใจในประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ของประเทศที่ดีขึ้นในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการให้บริการด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยนอกจากนี้ประเทศไทยยังมีแผนในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เชิงนโยบาย 4 ด้านดังนี้ 1) พิธีการศุลกากร พัฒนา ระบบ National Single Window (NSW) ซึ่งเป็นระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและ ภาคธุรกิจ (G2G,G2B และ B2B) สำหรับการนำเข้า ส่งออก

และขยายการเชื่อมโยงสู่ระบบ Port Community System ที่ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือกรุงเทพฯ และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมทั้งเร่งรัดการปรับลดขั้นตอนศุลกากร 2) โครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางราง โครงข่ายถนน และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงกลุ่มประเทศ CLMV และสาธารณรัฐประชาชนจีนในลักษณะที่การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ 3) พัฒนาสมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์ให้มีมาตรฐาน การบริการเทียบเคียงกับผู้ให้บริการระหว่างประเทศ ด้วยการสร้างมาตรฐานการขนส่งสินค้า ระบบบริหารจัดการ คลังสินค้า และระบบตรวจสอบติดตามสินค้า รวมทั้ง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและวางแผนจัดการบุคลากร โลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ 4) การจัดทำฐานข้อมูลบูรณาการด้านโลจิสติกส์ให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ในแต่ละ หน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการ ประเมินผล (กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์, 2561) การพัฒนาข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้ผลการประเมินดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยในอีก 2 ปีข้างหน้าพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และร้อยละการเติบโตของจีดีพีของประเทศในภูมิภาคอาเซียนไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับร้อยละการเติบโตของจีดีพี เนื่องจากดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์เป็นเพียงดัชนีที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่การเติบโตของจีดีพี มีปัจจัยอื่นๆอีกมาก ที่ส่งผลต่อการเติบโตของจีดีพี ดังนั้น ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์กับร้อยละการเติบโตของจีดีพีจึงไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มประเทศตัวอย่างคือประเทศต่างๆในภูมิภาคอาเซียนเท่านั้น ควรมีการศึกษาเรื่องนี้กับประเทศต่างๆในภูมิภาคอื่นๆทั่วโลกเพื่อเปรียบเทียบกัน
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากธนาคารโลก ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์. (2561). **LPI 2561 ไทยก้าวกระโดด 13 อันดับ.**

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8152&filename=index. [1 พฤษภาคม 2562]

ธีวินท์ นฤนาท. (2562). **20 อันดับ LPI : Logistics Performance Index ที่มีผลการประเมินที่**

ดีที่สุด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.logisticafe.com/2018/05/lpi-logistics-performance-20-index/> [17 กรกฎาคม 2562]

GNH. (2007). **The 3rd International Conference on Gross National Happiness**

2007. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.gnh-movement.org/thaidetail.php?id=174>. [20 สิงหาคม 2562]

Jean-François Arvis. (2018). **Logistics performance is more than income.**

Connecting to Compete 2018 Trade. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

The World Bank. (2019). **Logistics Performance Index (LPI).** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

[https://databank.banquemondiale.org/source/logistics-performance-index-\(lpi\)](https://databank.banquemondiale.org/source/logistics-performance-index-(lpi)) [22 มิถุนายน 2562]

UN-OHRLLS. (2017). **Statistical Annex-State of The Ldcs Report 2017.** [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: http://unohrlls.org/custom-content/uploads/2018/10/Statistical-Annex_STATE-OF-THE-LDCs-2017.pdf [10 พฤศจิกายน 2562]